Minnesota Department of Health • ໃບຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການກໍ່ການລ້າຍຊີວະວິດທະຍາ 11/2/2005

ຢາເບື່ອ "ຣາຍຊິນ"

ຢາເບື່ອ "ຣາຍຊິນ" ແມ່ນຫຍັງ?

"ຣາຍຊິນ" ເປັນຢາເບື່ອຊນິດນຶ່ງ ທີ່ເກີດມາຈາກເມັດຖົ່ວ ຂອງຕົ້ນໄມ້ຊື່ "ກາສຕໍປລັນ" ມັນມີຣາກ ທີ່ໄຊ້ເຮັດນໍ້າມັນ "ກາສຕໍໂອຽ". ຊຶ່ງຈະເປັນແບບຂອງແຫຼວ, ຜົງ, ຫລື ແກ້ວ.

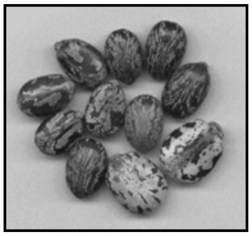

ໃນໝາກ ເດສະເຕີ

ຈະເປັນໄປໄດ້ຍາກ ທີ່ຈະມີຜູ້ໃດ ຜູ້ນຶ່ງເບື່ອຈາກ "ຣາຍຊິນ" ໂດຍບັງເອີນ. ມັນຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ກໍ່ຕໍ່ເມື່ອມີຄົນເອົາ "ຣາຍຊິນ" ໃສ່ລົງໄປໂດຍເຈດຕະນາ ຄືໄຊ້ຕາງເປັນອາວຸດ.

"ຣາຍຊິນ" ອາດໄຊ້ເພື່ອເບື່ອຄົນໄດ້ໂດຍການປົນໃສ່ອາຫານຫລືນໍ້າ. ຖ້າ "ຣາຍຊິນ" ເປັນນໍ້າ ຫລືຜົງ ຖ້າຫາກປ່ອຍອອກໄປທາງອາກາດຄົນທັງຫລາຍອາດເບື່ອໄດ້ໃນເມື່ອຫາຍໃຈເອົາຢານັ້ນເຂົ້າໄປໃນຮ່າງກາຍ. ຖ້າເຂົາປະປົນໃສ່ກັບຂອງແຫຼວຕ່າງໆ, ໃນເວລານັ້ນຢາເບື່ອກໍ່ຈະຊຶມເຂົ້າໄປໃນຜິວໜັງ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະບໍ່ເຄີຍມີການທຳກັນມາກ່ອນກໍຕາມ. "ຣາຍຊິນ" ຍັງໄຊ້ເບື່ອຄົນໄດ້ໂດຍການສີດເຂົ້າໄປໃນຮ່າງກາຍ.

ການໃສ່ຢາເບື່ອໂດຍໄຊ້ "ຣາຍຊິນ" ອາດຈະທຳໃຫ້ຄົນເສັຍຊີວິດໄດ້ ແຕ່ກໍ່ບໍ່ສເມີໄປທຸກຄັ້ງ. ອາການຈະປະກົດອອກມາແບບໃດນັ້ນກໍຂຶ້ນຢູ່ກັບວ່າ "ຣາຍຊິນ" ມີນ້ອຍຫຼືຫລາຍປານໃດ ແລະຂຶ້ນນຳວິທີປຸງແຕ່ງທີ່ຈະເບື່ອຄົນນັ້ນ.

- "ຣາຍຊິນ" **ປົນກັບອາຫານຫລືນໍ້າ** ອາດຈະມີອາການຄ້າຍຄືກັບເບື່ອອາຫານທົ່ວໄປເຊັ່ນ ມີການຮາກອອກ ແລະຖ່າຍທ້ອງເປັນເລືອດ. ຢາເບື່ອຍັງຈະໄປແພ້ຕັບ ແລະໝາກໄຂ່ຫລັງອີກ. ຖ້າຢາເບື່ອມີຫລາຍພໍ ມັນກໍ່ຈະເຮັດໃຫ້ຄົນເຈັບປ່ວຍໄດ້ພາຍໃນສາມວັນ. "ຣາຍຊິນ" ພຽງນ້ອຍນຶ່ງ

- ຄົນທີ່**ຫາຍໃຈເອົາ** "ຣາຍຊິນ" ຈະເກີດເປັນໄອ ພາຍໃນສາມຊົ່ວໂມງ. ຈະມີອາການອຶນຫົວ ຢາກຮາກ, ຖ່າຍທ້ອງ ແລະເຈັບຕາມຮ່າງກາຍ ພາຍໃນ 18 ຫາ 24 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ມາ. ຖ້າຢາເບື່ອມີປະຣິມານຫຼາຍ, ຈະທຳໃຫ້ຄົນທັງຫຼາບເປັນໄຂ້ກໍ່ຈະເສັຍຊີວິດພາຍໃນ 36 ຫາ 72 ຊົ່ວໂມງ ເນື່ອງຈາກມີຜົນກະທົບຕໍ່ຫົວໃຈແລະເສັ້ນເລືອດ ແລະນໍ້າຖ້ວມປອດ.

- **ການສັກ** "ຣາຍຊິນ" ເຂົ້າໄປໃນຮ່າງກາຍ ຈະທຳຣາຍກ້າມເນື້ອຢູ່ໃນບໍຣິເວນທີ່ສີດຢາເຂົ້າໄປນັ້ນທັນໃດ. ຈາກນັ້ນຕໍ່ມາກໍອາດຈະທຳໃຫ້ຄົນເສັຍຊີວິດໄດ້ໃວລາບໍ່ດົນເທົ່າໃດ ເພາະອະວັຍະວະພາກສ່ວນສຳຄັນຂອງຮ່າງກາຍຢຸດທຳງານ.

- ການໃຊ້ "ຣາຍຊິນ" **ຊຶມເຂົ້າຜ່ານທາງຜິວໜັງ** ເປັນອີກວິທີນຶ່ງ ທີ່ບໍ່ມີໃຜຈະຕິດລະບາດ ຢາເບືອນີ້ຍ້ອນ ແລະກໍ່ບໍ່ເປັນວິທີທີ່ຈະພໍເສັຍຊີວິດຍ້ອນ. ເພື່ອຈະໄຊ້ແບບນີ້ ຢາເບື່ອນີ້ຕ້ອງໄດ້ປະສົມກັບນໍ້າຢາປະສົມ. ອາການຈະຂຶ້ນຢູ່ກັບນໍ້າຢາປະສົມທີ່ໄຊ້ ແລະດົນປານໃດ ທີ່ຢາເບື່ອຈະຊຶມເຂົ້າໄປໃນຜິວໜັງ.

ຖືກຢາເບື່ອ "ຣາຍຊິນ" ຈະປິ່ນປົວໄດ້ບໍ?

ປັດຈຸບັນນີ້ ຍັງບໍ່ມີຢາສຳລັບແກ້ຢາພິດ ແຕ່ອາການ ຂອງການເບື່ອຢາພິດນີ້ປິ່ນປົວໄດ້. ການປິ່ນປົວຈະຂຶ້ນຢູ່ກັບວ່າ ຄົນນັ້ນໄດ້ຕິດຢາເບື່ອຢ່າງໃດ ແລະເພື່ອຈະໄດ້ທຳການຊ່ວຍໃນລະບົບຫາຍໃຈ, ໃສ່ນໍ້າເກືອ ແລະຢາຕ້ານເຊື້ອເຂົ້າທີ່ເສັ້ນເລືອດ. ຄົນປ່ວຍທີ່ມີອາການພົ້ນຂີດໄປໄດ້ກາຍຫ້າວັນນັບວ່າມີໂອກາດທີ່ຈະເຊົາດີໄດ້.

ຈະການປ້ອງກັນ "ຣາຍຊິນ" ໄດ້ບໍ?

ປັດຈຸບັນນີ້ ບໍ່ມີທາງໃດທີ່ຈະປ້ອງກັນຄົນທົ່ວໄປ ໄວ້ລ່ວງໜ້າໄດ້ບໍ່ໃຫ້ໄດ້ການຕິດຈາກ "ຣາຍຊິນ". ຍັງມີການຄົ້ນຄວ້າວິຈັຍກັນຢູ່ວ່າຈະຜະລິດຢາຕ້ານເຊື້ອປະຕິຊີວະນະແບບໃດຂຶ້ນເພື່ອຕໍ່ຕ້ານມັນໄດ້.

ຈະຕິດຢາເບື່ອ "ຣາຍຊິນ" ຈາກຄົນອື່ນໄດ້ບໍ?

ບໍ່ໄດ້. "ຣາຍຊິນ" ເປັນຢາເບື່ອຊະນິດນຶ່ງ. ມັນບໍ່ເກີດມາຈາກເຊື້ອໂຣກທີ່ມີຊີວິດແລະຈະບໍ່ແຜ່ລະບາດຕໍ່ໄປໃສ່ຄົນນຶ່ງໄປຫາອີກຜູ້ອື່ນໄດ້.

ເປັນຫຍັງ "ຣາຍຊິນ" ຈຶ່ງຄິດວ່າຈະໃຊ້ ເປັນອາວຸດເພື່ອທຳການກໍ່ການຮ້າຍໄດ້?

"ຣາຍຊິນ" ໄດ້ຖືກຄົ້ນຄວ້າວິຈັຍພົບວ່າຈະນຳເອົາໄປໄຊ້ເປັນອາວຸດ ຈະໄດ້ໃນສັຕະວັດນຶ່ງຜ່ານມາ. ສະຫະຣັຖ ໄດ້ທຳການຄົ້ນຄວ້າວິຈັຍເລື່ອງນີ້ຕອນສົງຄາມໂລກຄັ້ງທີນຶ່ງ, ແລະນັກວິທຍາສາດອັງກິດ ແລະອາເມຣິກັນກໍ່ໄດ້ຜະລິດແລະທົດລອງລະເບີດ "ຣາຍຊິນ" ຕອນສົງຄາມໂລກຄັ້ງທີສອງ.

ກຸ່ມທະຫານໝູ່ນກຸ່ມນຶ່ງ ໃນພາກຕາວັນອອກສ່ຽງເໜືອຂອງຣັຖມິນເນໂຊຕາ ໄດ້ລອບວາງແຜນຈະໄຊ້ "ຣາຍຊິນ" ໃສ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ລະຫວ່າງປີ 1990. ຕາມທີ່ຮູ້ກັນວ່າປະເທດອີຣັກ ກໍໄດ້ທຳການຜະລິດ "ຣາຍຊິນ" ເພື່ອເອົາມາໄຊ້ເປັນອາວຸດ, ແລະກໍມີ ຫລັກຖານທີ່ແຈ້ງໃຫ້ເຫັນວ່າ ທາງຝ່າຍກໍ່ການຮ້າຍ "ອາວໄກດາ" ກໍນັບວ່າເປັນອີກກຸ່ມນຶ່ງທີ່ພຍາຍາມໄຊ້ "ຣາຍຊິນ". ໃນປີ 1978, ຢາສີດ "ຣາຍຊິນ" ກໍ່ໄດ້ເອົາມາໄຊ້ທຳຣາຍຜູ້ຄັດຄ້ານ ບູນກາເຣັຍ ຜູ້ນຶ່ງຢູ່ໃນບ່ອນຈອດຣົດເມແຫ່ງນຶ່ງໃນນະຄອນລອນດອນ.

"ຣາຍຊິນ" ຍັງບໍ່ເຄີຍໄດ້ເອົາມາໄຊ້ເປັນອາວຸດ ໃນການທຳລາຍທີ່ເປັນພັຍພິບາດທີ່ຮ້າຍແຮງແລະຍັງບໍ່ມີການຊີ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການທີ່ຈະປ່ອຍ "ຣາຍຊິນ" ຫລາຍໆຂຶ້ນໄປໃນອາກາດນັ້ນ. ສິ່ງທີ່ຈະ

MINNESOTA MDH DEPARTMENT OF HEALTH
Communications Office
625 North Robert Street/Box 64975
St. Paul, MN 55164-0975
(651) 201-4989
www.health.state.mn.us

ຢາເບື່ອ "ຣາຍຊິນ" – ໜ້າ 2

ເປັນໄປໄດ້ແນ່ທີ່ສຸດ ກໍຄືການ ໄຊ້ "ຣາຍຊິນ" ຢູ່ໃນບ່ອນຮ່ອມແຄບ
ແລະປິດ, ເຊັ່ນໃລາງຣົດໄຟໃຕ້ດິນ, ຢູ່ໃນຣົດເມ, ຫລືຢູ່ໃນຮ້ານຄ້າ.

"ຣາຍຊິນ" ຖືວ່າຮູ້ວ່າເປັນອາວູດໄຊ້ໃນການກໍ່ການຮ້າຍໄດ້ ເພາະວ່າ

- ມັນຣາຄາຖືກ ແລະເຮັດໄດ້ງ່າຍ
- ບໍ່ມີຢາ "ວັກຊິນ" ຫລື ວິທີປິ່ນປົວໄດ້
- ມັນເປັນຢາທີ່ມີພິດທີ່ສຸດ ແລະອາດພາໃຫ້ຄົນເສັຍຊີວິດຍ້ອນ

ຈະເຮັດຢ່າງໃດ ຖ້າຂ້ອຍຄິດວ່າຖືກເບື່ອ "ຣາຍຊິນ" ແລ້ວ?

ຖ້າທ່ານຫາກເບື່ອ "ຣາຍຊິນ" ແລ້ວ, ມັນກໍ່ບໍ່ຊ່າງວ່າທ່ານຈະຮູ້
ຮູ້ໄດ້ວ່າເປັນຫຍັງແທ້. ແຕ່ວ່າຖ້າທ່ານຫາກຍັງສົງໃສວ່າຕົນເອງອາດ
ຈະຖືກເບື່ອຢ່າງແນ່ນອນ, ທ່ານຕ້ອງໄປຫາໝໍຜູ້ປະຈຳຕົວ ຂອງທ່ານ
ທັນທີ. ຖ້າທ່ານພົບເຫັນເຫດການທີ່ໜ້າສົງໄສ ຫລືເຫັນການ
ເຄື່ອນໄຫວຂອງ ບຸກຄົນທີ່ຢູ່ໃນເຂດຄຸ້ມວົງສັງຄົມຂອງທ່ານ,
ລວມທັງເຊັ່ນ ຄິດວ່າເຂົາ ອາດຈະມີການຜະລິດຢາເບື່ອ
ເພື່ອຈະນຳໄປໃຊ້ແທນເປັນອາວຸດ, ໃຫ້ແຈ້ງກັບເຈົ້າໜ້າຕຳຣວດ
ໃນທ້ອງທີ່ຂອງທ່ານທັນທີ.